

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ ДАГЕСТАН
Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Верхнекаранайская СОШ»

Россия, Республика Дагестан, 368212 Буйнакский район, сел.В-Каранай vkarana_j_school@mail.ru

Рассмотрено

Протокол заседания РМО
учителей родного языка и литературы
от «__» ____ 20__ года № ____

Подпись руководителя РМО

Согласовано

Заместитель директора по УВР

подпись
от «05» 09 20 24 года

Утверждаю

решением педагогического совета

Протокол № ____
от «05» 09 20 24 года
Директор школы

Рабочая программа по родной литературе

Уровень образования – 8 класс

**Программа составлена
по обновленному ФГОС и ФООП
на 2024 – 2025 учебный год**

Количество часов в году – 34

Программу составила Абдурахманова С.М.

**Составлена на основе программы
по аварской и дагестанской литературе для 5 – 11 классов.**

Издательство НИИ педагогики имени А.А.Тахо-Годи.

Махачкала 2017 г.

Авар адабият 8 класс

№ п/п	Дарсил тема	Саг1газул кылаар	Дарсил мурад	Рокъобе х1алт1и	Планалгуулаб къо-моц1	Х1ужжайлгуу лаб къо-моц1
1	Гъорлѐ лъугъин. Художественнияб калам.	1	1.Худ. ва г1елмиябги адабияталгуу бицине; 2. Авар адабияталде рокъи ц1ик1к1инаби	Гъум. 3-4 (учебн.)	03,09	
2	Халкъияб к1алзул гъунар. Хиянатчи	1	1. Халкъияб к1алзул гъунаралгуу асаразе авалияб баян къезе; 2. Хияналги г1адамасда рекъеч1еб г1амал-хасият буклин бич1ч1изаби 1. Мац1ихъанлги ва бугътанлгъей г1адамал балагъазде рачунезул цояб ккола ва гъеб къисаялгууль бихъизаби; 2. Ц1алул бажари борхизаби; 3. Ц1алдохъабазул к1алзул калам цебет1езаби	Гъум 3-9 Гъум 9-10 (учебн.)	10.09	
3	Хочбар	1	1. Кеч1 ц1али; 2. Кеч1, ролазде бикъун, ц1али; 3. Ц1алул бажари борхизаби 1. Хочбарил ях1-намусалгуу, бах1арчилгъиялгуу к1одолгъиялгуу бици; 2. Ц1алул бажари борхизаби; 3. Ц1алдохъабазул к1алзул калам цебет1езаби	Гъум 9-16 п/ц1. Кесек рек1ехъе лъазабизе	17,09	
4	Калам цебет1езаби. Хочбарил образ. Сочинение	1	1. Хочбарил бах1арчилги, ях1-намусалгуу к1одолги, рух1ияб бечелги бихъизаби; 2. Ц1алдохъабазул к1алзул калам цебет1езаби		24,09	
5	<u>XIX г1асруялгуу адабият.</u> Лекция	1	1. XIX г1асруялгуу адабияталгъе г1аммаб баян къезе; 2. Адабияталде рокъи ц1ик1к1инаби 3. Хъвадарухъанасул г1умруялгуу х1акъалгууль къокъаб баян къезе; 4. Имам Гъазимух1амад щив колев ва чанабилев имам гъев кколевали баян къей; 5. Ц1алул бажари борхизаби	Гъум. 20-21 (учебн.) Гъум 17-20	01,10	
6	Имам Гъазимух1амад ч1ваялде	1	1. Имам Гъазимух1амадие коч1оль кьолеб бугеб къимат бихъизаби; 2. Маг1арулазул рахъ борхизабун, к1одо гъабун, коч1оль бихъизаби	Гъум 35-40 (учебн.)	08,10	

7	Инхоса Палихажияв Гьекъел-мехтел	1	1. Глумруялъул хлакълъуль гара-чIвари; 2. Гьакъллил «баракат»-бокъун гIадаллъи; мехтиялъул «тIокIлъи»-тIутIлъун гIадан лъугъин-кочIол аслияб пикру бичIчIизаби; 3. ЦIалул бажари борхизаби	Гьум 22-25	15,10	
8	Исрапчиясде Ракъ	1	1. Щибго жо инсанас исрап гъаби кочIолъ какун бугеб куц бихъизаби. НигIматалъул къадру-къимат гъабизе кколеб букIин бичIчIизаби; 2. ЦIалул бажари борхизаби ; 3. ЦIалдохъабазул кIалзул калам цебетIезаби. 4. Инсанасул ахирияб рукълъул бици (гъесул ахират букIуна ракъуль). Гъенир ращалъула киналго; мискинавги, бечедавги, чIухIаравги, гIакъилавги, гьудул-гъалмагъги, рос-лъадиги-кочIол философия пикру бичIчIизаби 5. ЦIалул бажари борхизаби; 6. ЦIалдохъабазул кIалзул калам цебетIезаби	Гьум 26-27 Гьум. 27 РекIехъе лъазабизе	22,10	
9	Элдарилав. Росу берцин	1	1. ШагIирасул глумруялъул хлакълъуль баян; 2. ЧIужугIаданалъул берцинлъи, напс кIодо гъаби-шагIирасул аслияб тема букIин бичIчIизаби; 3. ЦIалул бажари борхизаби;	Гьум. 29-30	29.10	
10	Жергъен гьартун ккана	1	1. КIигъумерчилъиялъи, гурхIел гъечIолъи, къарумлъи каки; 2. Эльдариласул кучIдузул аслияб тематика бихъизаби; 3. ГIадатал гIадамазул тIадегIанаб рухIияб бечелъи, чилъи, бацIцIадаб яхI-намус беццун бугеб куц бихъизаби; 4. КIалзул калам цебетIезаби	Гьум 30-33 Гьум. 43-45 (учебник.)	12.11	
11	БакъайчIиса ЧIанкIа. Сайгидул БатIалиде	1	1. ШагIирасул хлакълъуль къокъаб баян къей; 2. МагIарул гIолохъабазул бахIарчилъиялъул бицун бугеб куц бихъизаби; 3. ЦIалул бажари борхизаби; 4. Мухъдахъ япониязул рагъде ритIарал дагъистаниязул къисмат бихъизаби; 5. Щибго магIна гъечIеб рагъда холел бахIарзазул глумруялда шагIир баракъи бихъизаби	Гьум. 35-55	19,11	
12	ТIалхIатиде	1	1. БацIцIадаб рокъи тIадегIанаб даражаялде бахинабун бугеб куц бихъизаби; 2. ЦIалул бажари борхизаби; 3. ЦIалдохъабазул кIалзул калам цебетIезаби 1. Вокъулев вихъизе ясалъул бугеб анищ-хъул бихъизаби. Гьелъул рекIел хIал загъир гъабизе шагIирасул бугеб гъунар бихъизаби	Гьум 41-44 Гьум. 53-57 (учебн.)	26,11	

13	ХъахIабросульа МахIмуд. ХъахIилаб зодихъе багIарбакъул нур	1	1. ШагIирасул хIакъальулъ баян кьей; 2. ШагIирасул творчествоялдехун рокьи бижизаби 3. ЧIужугIадан гIадегIанаб даражаялде яхинайи-аслияб кочIол пикру. 4. ЦIалдохъабазул кIалзул калам цебетIезаби	Гъум. 46-49 Гъум. 68-69 (учебн.)	03,12	
14	Рокъул конторалъул кавуги рагъун	1	1. БацIадаб рокьялдехун лъикIаб бербалагъи-авторасул аслияб тема букIин бихъизаби; 2. ЦIалул бажари борхизаби; 3. ЦIалдохъабазул кIалзул калам цебетIезаби	Гъум 49-51	10,12	
15	Почтовой кагътиде керенги чучун	1	1. Рокьи инсанасул рухIияб бечелъи букIин бичIчIизаби; 2. ЦIалул бажари борхизаби;	Гъум 51-55	17,12	
16	Калам цебетIезаби.	1	1. КIалзул ва хъвавул калам цебетIезаби; 2. Малъараб материал такрар гъаби.		24,12	
17	Инхелоса Къурбан. Наибзаби хIелун	1	1. ШагIирасул хIакъальул баян кьезе; 2. Рагъда бахIарчилъи бихъизабурал гIолохъабазул бици; 3. ЦIалул бажари борхизаби;	Гъум. 58-60	14,01	
18	Борхатаб магIарда Бахъа, къалам. ГIенекке йокъулей	1	1. Къурбанил рокъул лирикаляул бици; 1. ТIегъалда, бакъ-моцIалда, цIвабзазда, алжаналъул хIурулгIиналда йокъулей релълъин гъаюн йигеб куц бихъизаби; 2. ЦIалул бажари борхизаби	Гъум. 60-64	21,01	
19	Дагъистаналъул халкъазул адабияталдаса. Къалухъа Мирза Ханасе жаваб. ГIашикъ-булбул	1	1. ШагIирасул гIумруялъул хIакъальулъ баян кьезе; 2. Ханзабазул, бегзабазул рахIму гъечIолъи, халкъалъе зулму гъаби кочIолъ какун бугеб куц бихъизаби; 3. ТалихI къарал минскинзабазугун гIумру данде ккун, Мирзаца ахIараб кечI. Булбулалде хитIаб гъабун, ракIчучи бихъизаби	Гъум. 65-66	28.01	
20	Йирчи Гъазахъ. Векъарухъанасул кечI	1	1. ШагIирасул гIумруялъул хIакъальулъ баян; 2. Векъарухъанасул гIумруялъул сипат-сурат бихъизаби; 3. ЦIалул бажари борхизаби;	Гъум. 67. РекIехъе лъазабизе	04.02	
21	Ятим Эмин. Васият КъватIул харбал цIалкIулел херал руччабазде	1	1. ШагIирасул гIумру ва адабияб хIаракат; 2. Бечедаздаги мискинзабаздаги гъоркъоб шагIирас чIвалеб рухIияб гIурхъи бихъизаби; 3. Квешлъиялъул ва тIекълъиялъул хIакъальулъ къокъаб баян кьей. МацI гъабугеян херал руччабазде Эминил гъари. КъватIул харбаз шагIирасул гIумру хвезаби; 4. ЦIалул бажари борхизаби;	Гъум. 68- 69 РекIехъе лъазабизе	11.02	

22	Мунги АхIмад Паналъаяб дуниял Шамилил суд	1	1. ГIумруялъул хIакъалъулъ баян; 2. КIиги батIияб гIумрудул гIадамазул хIакъалъулъ бицун бугеб куц бихъизаби; 3. РитIухълъи кибго букIине кколеблъи бичIчIинаби; 4. ЦIалул бажари борхизаби; 5. Шамилил бахIарчилъи ва къвакIи бихъизабун бугеб куц баян гъаби. БахIарчиясул цIар хехго тIибитIиялъе гIилла цIалдохъабазда лъай;	Гъум. 71 Гъум. 70-71	18.02	
23	Класстун къватIисеб цIали. Имам Шамил.(кино)	1			25.02	
24	<u>XX гIасруялъул адабият</u> ЦIадаса ХIамзат Айдемир ва Умайгъанат	1	1. XX гIасруялъул авар адабияталъул авалияб баян къезе; 2. Адабияталдехун рокъи цIикIкIинаби 3. ШагIрасул гIумруялъул хIакъалъулъ баян къезе; 4. Творчествоалдехун рокъи цIикIкIинаби 5. Пьесаялъулгун лъай- хъвай гъаби; 6. Ролазде бикъун, цIали; 7. Анализ гъаби	XX гIасруялъул адабият Гъум. 100-105 (учебн.) Гъум. 72-94	04.03	
25	Айдемир ва Умайгъанат	1	1. ГIадамазул гIумруялъул квешал рахъал рихъизари; 2. Ролазде бикъун, цIали; 3. ЦIалул бажари борхизаби;	Гъум. 94-100	11.03	
26	Айдемир ва Умайгъанат	1	1. ГIадамазул гIумруялъул квешал рахъал рихъизари; 2. Ролазде бикъун, цIали; 3. ЦIалул бажари борхизаби;		18.03	
27	Пьесаялъул анализ	1	1. Аслиял героязе къимат къей; 2. Инсанасул квешал рахъал къватIир чIвазаризе ХIамзатил бугеб махщел бихъизаби; 3. ЦIалдохъабазул кIалзул калам цебетIезаби	Умайгъанатил монолог ректIехъе лъазабизе	25.03	
28	ГIумруялъул дарсал	1	1. Поэма цIали; 2. Поэтас къолел ругел насихIатазул бичине; 3. Поэтасул творчествоалдехун рокъи цIикIкIинаби; 4. Поэмаялъул тема ва идея рагъи; 5. Цебесеб гIелги гъанжесеб гIелги дандекквезе лъай; 6. ЦIалул бажари борхизаби; 7. ЦIалдохъабазул кIалзул калам цебетIезаби	Гъум. 101-108 Суалазе жаваб къезе	08.04	

29	Мухаммад Хуршилов. Сулахъалъ нугълъи гъбула	1	1. Шагъирасул гъумруялъул хъакъалъулъ баянал; 2. Романалъулгун лъай-хъвай гъаби; 3. Магъарул халкъалъул тарихалде рокъи цъикъинаби; 4. Цъалул бажари борхизаби; 5. Роман цъали; 6. Анализ гъаби; 7. Цъалул бажари борхизаби	Гъум. 109-150	15.04	
30	Боркъараб рагъ	1	1. Анализ гъаби; 2. Цъалул бажари борхизаби;	Гъум. 150-173	22.04	
31	Калам цебетъезаби		1. Къалзул калам цебетъезаби 2. Анализ гъаби; 3. Цъалул бажари борхизаби		29.04	
32	Мухаммад Шамхалов. Вац.	1	1. Шагъирасул гъумруялъул хъакъалъулъ къокъаб баян къезе; 2. Хабар цъали 3. Ригънада гърокъор хугъарал басриял гъадатал цъияб гъелалъ хъатъикъ лъолел рукъин-хабаралъул аслияб тема букъин бичъизаби; 4. Анализ гъаби	Гъум. 174-187	06.05	
33	Дагъисаналъул халкъазул адабияталдаса Анвар Аджиев. Бахъарчиясул куркъби Юсуп Хаппалаев. Оцъбай Халкъияб кечъ Муталиб Митаров. Устар	1	1. Гъумруялъул ва творчествоялъул бицине; 2. Заман аниги, дунял хисаниги, халкъалъе гъоло гъумруги рухъиги къураб бахъарчиясе хвел букъунареблъи бихъизаби; 3. Байрамазул хъакъалъулъ бицине 4. Гъумруялъул хъакъалъул къокъаб баян; 5. Цъалул бажари борхизаби; 6. Перил сипаталъе къимат къей; 7. Цъалул бажари борхизаби; 8. Цъалдохъабазул къалзул калам цебетъезаби	Гъум. 188-200	13.05	
34	Калам цебетъезаби	1	1. Малъараб материал такрар гъаби.		20.05	
35	Класстун къватъиб цъали.				27.05	

**Лъаялъул ва бажариялъул рахъаль VIII классалъул
цIалдохъабазда церелъолел аслиял тIалабал**

ЦIалдохъабазда лъазе ккола:

- лъазарурал асаразул ва гъезул авторазул цIарал;
- лъазарурал асаразул аслиял темаби ва гъезул гIуцIиялъул хасал рахъал;
- лъазарурал хабариял асаразул багъадуралги, гъез гIахъалтIи гъа- булел лъугъа-бахъиназул рахасги;
- адабияталъул теориялдаса баянал;
- программайда рихъизарун ругел текстал рекIехъе лъазаризе

ЦIалдохъабазухъа бажаризе ккола:

- хъвадарухъанас гIуцIарал лъугъа-бахъинал пикрудалъ гвангъун церелъезаризе;
- лъазабулеб асаралда жаниб;
- пикруябгун художествияб рахъ рагъизе сипатиял рагIабазул кIвар батизе;
 - мугIалимас къураб логикияб суалалда рекъон асаралъул багъаду- разул гIамал-хасият рагъизе;
 - художествиял асарал пасихIго цIализе;
 - минуталда жаниб 120—130 рагIи кколеб хехлъиялда лъазарурал асарал ритIун , рагIун ва чвахун цIализе
 - хабарияб асаралъе, яги гъелъул цо бутIаялъе план бахъизе;
 - жиндирго кIалъаялъе план ургъизе;
 - жинцаго цIалараб асаралъе къимат къезе, гъеб асаралъул багъадураздехун, лъугъа-бахъиназдехун лъугъараб жиндирго бербалагъи загъир гъабизе

